ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КӘКРЕ КҮЛ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР

№ 18 19.06. 2015

Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләрен раслау турында

Россия Федерациясе Конституциясенең 9, 58 статьяларына, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, "ветеринария турында" 1993 елның 14 маендагы 4979-1 номерлы федераль законнарга, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы федераль законнарга ярашлы рәвештә Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тотуны һәм йорт хайваннарын тотуны тәртипкә китерүне Кәкре Күл авыл җирлеге советы хәл итте:

1. Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләрен расларга (no 1 кушымта).
2. Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тоту тәртибен расларга (2 нче кушымта)
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга: http://aksubayevo.tatar.ru.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам..

ТР Аксубай авыл җирлеге муниципаль районы
Кәкре Күл авыл җирлеге Советы Рәисе С. С. Елисеев

Кәкре Күл авыл җирлеге
Советының Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә
йорт хайваннарын күзәтүсезләрне тоту тәртибе турындагы
карарына 2015 елның 19 июнендәге 18 номерлы
1 Нче Кушымта

Кәкре Күлй авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләре

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тотуның әлеге кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) оешмаларга, милек формасына карамастан, шулай ук йорт хайваннары хуҗалары булган гражданнарга кагыла һәм кривоозерский авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту һәм караучысыз хайваннарны тоту тәртибен билгели һәм авыл хуҗалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту өлкәсендәге мөнәсәбәтләргә кагыла.

1.2. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Конституциясе, РФ Гражданлык кодексы, "ветеринария турында" 14.05.1993 ел, № 4979-1 Федераль закон, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 30.03.1999 ел, № 52-ФЗ Федераль закон, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында"21.01.2006 ел, № 25 Россия Федерациясе Хөкүмәте Карары нигезендә эшләнгән.торак биналар белән.

1.3 Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә булган йорт хайваннарына милек мөнәсәбәтләре РФ гражданлык законнарына ярашлы рәвештә көйләнә.

2. Кагыйдәләрдә кулланылган төп терминнар, билгеләмәләр

2.1. Бу кагыйдәләрдә түбәндәге билгеләмәләр кулланыла:

йорт хайваннары кеше тарафыннан тарихи рәвештә кулга ияләштерелгән һәм үрчетелгән, хуҗаның торакта яки хезмәт биналарында тотылган хайваннар;

авыл хуҗалыгы хайваннары һәм кошлары эре һәм вак мөгезле терлек, атлар, куяннар, казлар, үрдәкләр, тавыклар һәм башка йорт кошлары һәм хайваннар, алар фермер һәм шәхси ярдәмче хуҗалыкта азык-төлек җитештерү өчен кулланыла;

- йорт хайваны хуҗасы-милек яки бүтән милек булган физик яки юридик зат хайван;

йорт хайваннарын тоту йорт хайваннары хуҗалары тарафыннан хайваннарның тормышын, физик һәм психик сәламәтлеген саклау, ветеринария-санитария нормаларын үтәгәндә тулы хокуклы нәсел алу, шулай ук җәмәгать тәртибен, гражданнарның һәм хайваннар дөньясы вәкилләренең иминлеген тәэмин итү өчен башкарыла торган гамәлләр;

күзәтүсез хайваннар кеше озата йөрмәгән җәмәгать урыннарында булган, даими яшәү урынына мөстәкыйль кайту сәләтен югалткан хайваннар, хайван вакытлыча бәйләнештә, кыска җептә, биналар, корылмалар, корылмалар янында муенса белән булган очраклардан тыш;

караучысыз йорт хайваннарын тоту муниципаль һәм башка оешмаларның караучысыз хайваннарны тоту, изоляцияләү, йоклату яки күмү буенча эшчәнлеге;

- күзәтчелек органнары-дәүләт ветеринария һәм санитария-эпидемиология хезмәте.

3. Йорт хайваннары хуҗаларының хокуклары һәм бурычлары

3.1. Йорт хайваннары физик һәм юридик затлар милкендә булырга мөмкин.йорт хайваннарына карата милек мәсьәләләре буенча барлыкка килгән мөнәсәбәтләр гражданлык законнары белән көйләнә. Йорт хайваны хуҗасыннан суд карары

буенча яки гамәлдәге законнарда каралган очракларда башка тәртиптә генә тартып алырга мөмкин.

3.2. Йорт хайваны хуҗасы хокуклы:

- йорт хайваннарын сатып алу һәм читләштерү;

кирәкле мәгълүмат алу һәм клубларда (җәмгыятьләрдә), хайваннарны яклау, ветеринария һәм башка оешмаларда йорт хайваннарын тоту, аларны тәрбияләү, үрчетү, төрле авыруларны профилактикалау мәсьәләләре буенча теоретик әзерлек узу;

йорт хайваннарының тормышын һәм сәламәтлеген башка кешеләрнең һөҗүмнәреннән саклау өчен;

- аңа караган йорт хайванын туендыру;

- йорт хайваннарын вакытлыча тоту өчен приютка тапшыру;

- тиешле транспорт чараларыннан файдалану кагыйдәләрен үтәгәндә йорт хайваннарын транспортның барлык төрләре белән йөртү;

- хайваннарны укыту, шул исәптән тренировка белгече җитәкчелегендә;

этләрне кибет яки башка учреждение янындагы муенсада кыска бәйләнгән килеш калдырырга;

- гамәлдәге законнар нигезендә башка хокуклардан файдалану.

3.3. Йорт хайваны хуҗасы бурычлы:

- йорт хайванын биологик үзенчәлекләренә карап тоту, авыру очрагында ветеринария ярдәме күрсәтүне тәэмин итү;

- аның белән кешелекле мөгамәлә итү (аларны ташламау, ризыкны караусыз калдырмау, суны кыйнамау һ. б.);

- гражданнарны йорт хайваннары һөҗүменнән сакларга;

-Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән йорт хайваннарын тотуның санитар-гигиена һәм ветеринария нормаларын үтәргә;

- йорт хайваннарының кешегә һөҗүм итү очраклары турында ветеринария күзәтчелеге органнарына хәбәр итәргә, йорт хайваннарын ветеринария тикшерүе өчен күрсәтергә;

- дәүләт ветеринария күзәтчелеге органнарына аның йорт хайваннарының кинәт үлеме, массакүләм авыру яки гадәти булмаган тәртибе турында кичекмәстән хәбәр итәргә;

23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр тирә-юньдәгеләр өчен тынычлык һәм тынлык тәэмин итү;

йорт хайваннары артыннан экскрементларны, шул исәптән йорт подъездлары, лифтлар, торак йортлардагы башка гомуми файдаланудагы биналар территориясен җыештырырга;

- хайваннар белән кешелекле мөгамәлә итәргә, мәрхәмәтсез мөгамәләгә юл куймаска, хайваннарны зоогигиена таләпләре буенча тиешле тоту һәм ашатуны тәэмин итәргә, шулай ук хайваннарны тоту буенча инструкцияләр, үгет-нәсихәтләр, киңәшләр белән билгеләнгән срокларда мәҗбүри дәвалау-профилактика чараларын үткәрергә. Алга таба тоту мөмкин булмаса хайван башка хуҗага тапшырылырга яки ветеринария учреждениесенә тапшырылырга тиеш;

- авыру билгеләре булган хайваннарны тикшергәнче (ветеринария белгечләре килгәнче) изоляцияләү буенча чаралар күрергә, хайван үлгән очракта мәетне дәүләт ветеринария учреждениесе белгечләренә хайван хуҗасының үз акчалары хисабына диагноз кую һәм ачу өчен бирәләр. Мәетне утильләштерү хайван хуҗасы тарафыннан терлекләр каберлегендә башкарыла;

- хайванны ветеринария белгечләре таләпләре буенча прививкаларны, дәвалау-профилактика эшкәртүләрен тикшерү һәм саклау өчен бирергә;

йорт хайваннарын балалар мәйданчыкларына, кибетләргә, ашханәләргә һәм башка сәүдә, җәмәгать туклануы предприятиеләренә, мәгариф учреждениеләренә

һәм мәдәният, сәламәтлек саклау учреждениеләренә (юл күрсәтүче этләрдән тыш)кертмәскә;

торак кварталлар урамнарында, газоннарда, скверларда, паркларда, стадионнарда, балалар мәйданчыкларында, күп фатирлы йортлар ишегаллары эчендә һәм Кривоозерский авыл җирлеге чикләрендә моның өчен билгеләнмәгән башка урыннарда терлек һәм йорт кошларын көтүгә юл куймаска;

авыл хуҗалыгы чәчүлекләрен Чүпләүгә яки уңышны юк итүгә, яки агач утыртуларга, газоннарга һәм чәчәк түтәлләренә терлек һәм йорт кошлары зыян китерүгә юл куймаска.

4. Йорт хайваннарын тоту

4.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары:

4.1.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары аларның төр һәм индивидуаль үзенчәлекләренә туры килергә һәм ветеринария-санитария кагыйдәләренә җавап бирергә, аларның ризыкка, суга, йокыга, ял итүгә, хәрәкәткә, табигый активлыкка, кеше белән элемтәгә, "Ветеринария турында "Федераль закон нигезендә үз-үзләренә охшаш контактларга ихтыяҗларын канәгатьләндерергә тиеш.

4.1.2. Йорт хайваннарын, бер гаиләдә эшләүче фатирларда да, Коммуналь фатир бүлмәләрендә дә, фатирда яшәүче барлык балигъ булган милекчеләрнең (эшкә алучыларның) язма ризалыгы булганда һәм күршеләрдә медицина каршы күрсәтмәләре (аллергия) булмаганда, тулай торакларда да тоту рөхсәт ителә.

4.1.3. Хайваннарны гомуми файдалану урыннарында, ашханәләрдә, коридорларда, баскычларда, чердакларда, подвалларда, шулай ук балконнарда һәм лоджияләрдә тотарга рөхсәт ителми.

4.1.4. Фатир, кунакханә тибындагы йортларда һәм ятакта авыл хуҗалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту рөхсәт ителми.

4.1.5. Җир участогы булган эт хуҗалары этләрне ирекле йөрүдә бары тик кәртәләнгән территориядә яки бәйләнештә генә тота ала. Эт булу турында кергәндә кисәтү тактасы ясалырга тиеш.

4.1.6. Этләр, токымнарына һәм билгеләнешләренә карамастан, урамда яки башка җәмәгать урыннарында кешеләр озата йөрмичә (хуҗалары тарафыннан кибетләр, даруханәләр, көнкүреш хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында бәйләнештә калдырылганнарыннан тыш һ.б.) тотылырга тиеш.

4.1.7. Җәмәгать урыннарында, шул исәптән транспортта, этләр муенса һәм кыска арбада, вак хайваннар махсус күчереп йөртелә торган контейнерларда булырга тиеш.

4.2. Йорт хайваннарын йөртү:

4.2.1. Этләр гомуми файдалану урыннарында (ихаталарда, урамнарда, җәмәгать транспортында һ.б.) булганда алар кыска бәйләмдә һәм муенса киеп, ә кечкенә этләр, мәчеләр ябык контейнерларда яки хуҗаларының кулларында булырга тиеш.

4.2.2. Урам аша һәм магистральләр янында үткәндә эт хуҗалары, юл-транспорт һәлакәтләреннән һәм урамның йөрү өлешендә эт һәлак булудан саклану өчен, аны аракыга алырга тиеш.

4.2.3. Этләрне йөрткәндә, аларның хуҗалары тынлыкны тәэмин итү өчен чаралар күрергә тиеш.

4.2.4. Тыю:

балалар һәм спорт мәйданчыкларында, пляжларда, мәгариф һәм медицина оешмалары территорияләрендә этләрне йөртү;

гражданнарның күпләп ял итү урыннарында урнашкан су объектларында этләрне коендыру;

- әлеге закон нигезендә билгеләнгән тәртиптә теркәлмәгән этләрне, аларның табигый ихтыяҗларын канәгатьләндерү максатларында, җәмәгать урыннарында йөртү;

- этләрне йөргән вакытта караусыз калдыру;

этләрне алкоголь, наркотик яки токсик исерек хәлдә булган кешеләр, шулай ук яшьләре яки сәламәтлекләре аркасында этләрнең хәрәкәтләрен контрольдә тота алмаган һәм аларның агрессив тәртибен туктата алмаган кешеләр йөртә;

этләрне 14 яшькә кадәрге кешеләр белән йөртү, кечкенә этләрне йөртү очракларыннан тыш.

Кәкре Күл авыл җирлеге
Советының Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә
йорт хайваннарын күзәтүсезләрне тоту тәртибе турындагы
карарына 2015 елның 19 июнендәге 18 номерлы
2 Нче Кушымта

Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә караучысыз этләр һәм мәчеләр тоту тәртибе

1. Кәкре Күл авыл җирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тоту кешеләрнең һәм хайваннарның котыру авыруларын һәм башка йогышлы авыруларны кисәтү, кеше һәм хайваннарның тешләү очракларын бетерү, халыкның тәртибен һәм тынычлыгын тәэмин итү, караучысыз хайваннар санын көйләү максатларында башкарыла.

Кеше тотмаган, әмма тулысынча яки өлешчә кеше эшчәнлеге тудырган шартларда яшәүче хайваннар санын көйләү биостерилизация ысуллары яки биологик ысуллар белән, ә аларны куллану мөмкин булмаса эвтаназия ысуллары белән башкарыла.

2. Тотуга караучысыз хайваннар, беренче чиратта аналар, шулай ук конфликтлар китереп чыгаручы агрессив хайваннар, авыру хайваннар һәм тирә-юньдәгеләр өчен куркыныч тудыручы хайваннар, токымнарына һәм билгеләнешенә карамастан, урамнарда һәм башка җәмәгать урыннарында озата баручы затсыз тотыла.

3. Караучысыз хайваннарны тоту муниципаль һәм башка оешмалар тарафыннан муниципаль контракт яки гражданлык-хокукый килешү нигезендә кривоозерский авыл җирлеге башкарма комитеты бюджетында әлеге максатларга каралган акчалар чикләрендә башкарыла.

4. Тотуның төп ысулы булып иммобилизация (вакытлыча параличлау) ысулы тора, ул махсус чаралар кулланып пневматик коралдан ату юлы белән башкарыла. Шулай ук башка кешелекле тоту ысуллары кулланылырга мөмкин.

5. Караучысыз этләрне һәм мәчеләрне, кагыйдә буларак, кышкы вакытта 22.00 сәгатьтән 07.00 сәгатькә кадәр, җәйге чорда 0.00 сәгатьтән 5.00 сәгатькә кадәр, ял һәм бәйрәм көннәреннән тыш, эш көннәрендә тоталар. Гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә реаль куркыныч янаган очракта Кәкре Күл авыл җирлеге башлыгы боерыгы белән тәүлек әйләнәсе 15 көнгә кадәр тоту вакытлыча рөхсәт ителә ала. Балык тотуның башлануы һәм вакыты турында халыкка массакүләм мәгълүмат чаралары аша алдан хәбәр ителергә тиеш.

6. Караучысыз этләрне һәм мәчеләрне тоту, транспортлау һәм тоту дәүләт ветеринария күзәтчелеге органнары тәкъдимнәренә ярашлы рәвештә башкарылырга тиеш. Хайваннарны тотканда аларга карата мәрхәмәтсез мөгамәлә итү тыела.

7. Тотуны караучысыз хайваннар белән эшләгәндә куркынычсызлык техникасы буенча инструктаж үткән һәм фармакологик препаратлар белән эшләргә рөхсәт ителгән, котыру авыруыннан вакцинацияләнгән, психоневрологик һәм наркологик диспансерларда исәпкә алынмаган кешеләрдән торган бригадалар башкара.

Аучылар этләрне һәм мәчеләрне тотуда һәм транспортлауда кешелеклелек принципларын үтәргә тиеш. Караучысыз этләрне һәм мәчеләрне тотар алдыннан, аучы этне яки мәчене озата баручы йөзнең юклыгына инанырга тиеш.

8. Аучыларга катгый тыела:

балалар өчен куркыныч булган очраклардан тыш, караучысыз этләрне һәм мәчеләрне балалар янында тоту;

тотылган этләрне һәм мәчеләрне үзләштерү, аларны шәхси затларга һәм оешмаларга сату һәм тапшыру;

- ветеринария органнарын тәкъдим итмичә һәм хупламыйча тозаклар, тоту чаралары һәм ысулларын куллану;

караучысыз этләрне һәм мәчеләрне иммобилизация ысулы белән билгесез күренгән максатларга (куакларда, Начар яктырту вакытында һ.б.) ату, тар киңлекләр буйлап ату, максаттан 10 метрдан артык ераклыкта ату, транспорт чараларыннан ату, шулай ук кешеләр булган юнәлештә ату.

Эш тәмамланганнан соң, этләр һәм мәчеләр тоту бригадасы әгъзалары Кривоозерский авыл җирлеге башкарма комитетының җаваплы кешесенә кулланылган махсус препаратлар, тотылган хайваннар турында хисап бирергә, шулай ук инвентарьны, автомашиналарны механик чистарту һәм дезинфекцияләүне башкарырга тиеш.